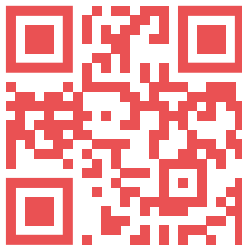

TJUBIJA

PREPARAZZJONI GĦAL RAS IR-RANDAN

yahad.mt

TJUBIJA
PREPARAZZJONI GĦAL RAS IR-RANDAN

DWAR DIN IL-LAQGĦA

Din il-laqgħa tesplora t-tema tal-virtù u li nkunu nies twajba. Il-laqgħa ma tidholx wisq fil-fond iżda għandha l-għan li tkun ta' introduzzjoni għall-kumplament tas-serje.

GĦANJIJET

- Li nirriflettu fuq xi tfisser li tkun ċittadin onest u persuna virtuża.

RIŻORSI MEHTIEĠA

- Kaxxi taż-żraben b'kontenut kreattiv (irreferi għall-attività hawn taħt)
- *Room divider* jew lizar (irreferi għall-attività hawn taħt)
- Karti u pinen/lapsijiet

SKRITTURA

- Matthew 6:1, 16-18

TJUBIJA
Ħarsa fil-qosor għat-tim

Talb

Box of Lies

Id-Dinja tagħna

Dibattitu (*Role Play*)

Tagħlim

One Minute Papers

Għeluq u Talb

Merħba u Talba (5 min)

Attività: *Box of Lies* (20 min)

Din il-logħba orġinat fuq *The Tonight Show Starring Jimmy Fallon*.

<https://www.youtube.com/watch?v=R8vNn0WfUnY>

Rizorsi meħtieġa:

- Kaxxi taż-żraben b'affarijiet kreattivi ġo fihom (ara l-vidjow għall-ideat)
- *Room divider* jew lizar, biex il parteċipanti ma jarawx il-kaxxi ta' xulxin.

Kif tilgħab il-logħba:

- Aghżel 2 parteċipanti, wieħed biex jiddeskrivi x'hemm fil-kaxxa jew gideb, u ieħor biex jaqta' x'hemm fil-kaxxa.
- Stieden lill-parteċipanti jpoġġu ma' mejda jħarsu lejn xulxin u jtellgħu diviżur bejniethom ħalli jkunu jistgħu jaraw wiċċ xulxin imma ma jistawx jaraw x'hemm fil-kaxxa.
- Ħalli l-ewwel kontestant jagħżel kaxxa.
- Għidilhom jispjegaw jew jigdbu dwar x'hemm fil-kaxxa ta' quddiemhom.
- Min qed jipprova jaqta' x'hemm fil-kaxxa jrid jipprova jifhem jekk ta' kontri huwiex qed jgħidu l-verità jew jigdeb.
- Din il-logħba tista' tibqa' għaddejja kemm trid, skont kemm jkun hemm kaxxi ppreparati.

Riflessjoni dwar l-Attività (5 minuti)

- Kif tinduna meta l-parteċipant ikun qed jigdeb?
- Min issorprendik l-aktar bil-'prestazzjoni' tagħhom f'din il-logħba?
- Din il-logħba kif hi bħall-ħajja reali?
- Għaliex taħseb li n-nies mhumieix onesti?

Mid-Dinja Tagħna

Kull sena, il-Maltin jagħtu somom kbar ta' flus għall-“karità”. Kollha kemm aħna nsibuha faċli biex nivviżwalizzaw kju ta' nies jagħtu ċekkijiet kbar fuq it-televiżjoni fi żmien il-Milied. Madanakollu, l-prinċipju tas-solidarjetà li jgħaqqad soċjetà flimkien u li mingħajru kull slogan dwar li “kollha qegħdin fl-istess dgħajsa” ma jiswew xejn u huma vojta, ma jigix megħjux primarjament billi nagħtu d-donazzjonijiet lil kawżi ġusti.

Huwa stmat li f'Malta, skont informazzjoni li ġiet ipprezentata fil-Parlament fl-2021, l-istat għandu jieħu 'l fuq minn nofs biljun ewro f'taxxi li ma tħallsux f'dawn l-aħħar għaxar snin.

Araw il-Vidjow: *Small Talk, Goodness* (3 min)

<https://youtu.be/4awrCe0YQQ0>

Diskussjoni (10 min)

Role Play Debate

- Stieden liż-żgħażaġh jinqas fi gruppi ta' 3.
- F'kull grupp, persuna waħda trid tiegħu r-rwol ta' "persuna tajba," oħra ta' "persuna ħażina," u xi hadd bħala persuna. persuna "fin-nofs" (jiġifieri mhux perfett, iżda lanqas m'hu ħażin).
- Kull żaġġżuġh irid iwieġeb il-mistoqsijiet li ġejjin skont l-irwol tiegħu:
 - Int persuna tajba? Għaliex?
 - X'jaġġmel lil xi hadd "tajjeb"?
- Iż-żgħażaġh jistgħu jistaqsu mistoqsijiet lil xulxin ukoll.
- Wara li tħalli madwar 5 minuti ta' dibattitu, staqsi liż-żgħażaġh biex jaqsmu dak li jikkunsidraw attributi ta' "persuna tajba" u "persuna ħażina".

Tagħlim: Tkun Tajjeb vs Tidher Tajjeb (15 min)

San Pawl jgħidilna "Mill-bqija, l-aħwa, f'dan għandkom taħsbu: f'kulma hu veru, f'kulma hu xieraq, f'kulma hu ġust, f'kulma hu safi, f'kulma jiġbed l-

imħabba, f'kulma jistħoqqlu l-ġieħ, f'kulma hu virtù, f'kulma haqqu t-tifhir; f'dan kollu aħsbu."¹

Xi tfisser "virtù"?

- Virtù hija dispożizzjoni interjuri, **drawwa pożittiva**, xewqa li titpoġġa għas-servizz tat-tajjeb.
- "Kunu mela perfetti, bħalma hu perfett Missierkom li hu fis-smewwiet." (Mt 5:48). Dan ifisser li rridu ninbidlu, irridu nsiru aktar perfetti, fi triqitna lejn Alla. Jekk niddependu fuq il-kapaċitajiet umani biss, dan il-vjaġġ ikun inkonsistenti ħafna. Bil-grazzja tiegħu, Alla jsostni l-virtujiet umani u jaġġtina ukoll il-virtujiet teoloġiċi.²

Id-definizzjoni ta' persuna virtuża hija waħda li tagħmel it-tajjeb anke meta hadd ma jkun qed iħares u li tagħxi minn sens tad-dinjità tagħha stess u ta' haddieħor.

"Persuna mzejna bil-virtù, bil-forzi kollha tagħha tar-ruħ u tal-ġisem, tingibed lejn dak li hu tajjeb, tfittxu u tagħzlu b'għemil, bil-fatti."³

"L-għan ta' ħajja mzejna bil-virtù hu li ssir tixbah lil Alla." San Girgor ta' Nissa

Fi snin riċenti, minflok il-virtù, rajna żieda fir-regolamenti. Iżda fin-nuqqas ta' ċittadini onesti, l-ebda regola jew liġi qatt mhi se tkun biżżejjed biex tħares l-istat tad-dritt.

Il-konsegwenza tan-nuqqas ta' ċittadini onesti, ta' nies mzejna bil-virtù, hija nuqqas ta' fiduċja. Il-fiduċja hija tassew skarsa fis-soċjetà tagħna.

¹ Filippin 4:8

² YOUCAT 299

³ Katekiżmu tal-Knisja Kattolika, 1803

Ħafna mill-iskandli li dan l-aħħar kienu fl-aħbarijiet ewlenin – sew Malta kif ukoll barra, fil-qasam politiku/ekonomiku, kif ukoll fil-Knisja – jistgħu jiġu deskritti bħala ksur tal-fiduċja. U jekk, f'livell ogħla, tintilef il-fiduċja fl-istituzzjonijiet li suppost imexxuna, jiggwidawna, jipproteġuna, eċċ., ma nkunux wisq 'il bogħod mill-kollass totali tal-polis tagħna. U l-fiduċja hija fragli – faċli tintilef, u diffiċli ħafna biex terġa' tinkiseb.

Ħafna drabi ninsew kemm għandna bżonn nafdaw nies fil-ħajja tagħna ta' kuljum.

- Meta tuża karta tad-debitu biex tħallas, wieħed jafda li l-ammont it-tajjeb jiġi debitat mill-karta;
- Meta jitla' fuq ajruplan, wieħed jafda li l-pilota se jwassal l-passiġġieri b'mod salv lejn id-destinazzjoni tagħhom.

Kieku kellna nibdew niddubitaw dawn it-tranzazzjonijiet u l-inkontri ta' kuljum li fil-biċċa l-kbira tagħhom huma bbażati fuq il-fiduċja, ħajjitna ssir diffiċli tgħixha.

Il-fiduċja hija ħaġa fragli – faċli li titlef u diffiċli biex terġa' tinkiseb. Il-Kummissjoni Ġustizzja u Paċi temmen bis-sħiħ li sabiex terġa' tinbena l-fiduċja, apparti riforma msejsa b'mod etiku u tas-saltna tad-dritt ta' ħafna mill-istituzzjonijiet soċjali u ekonomiċi tagħna, il-virtù tal-onestà huwa kruċjali.

Għall-kuntrarju tal-ipokriti msemija minn Ġesù fl-Evangeliu, persuna virtuża ma tagħmilx għemejjel ġusti biex tattira tifhir, u ma żzommx lura milli tikser il-liġi biss meta jkun hemm riskju li tinqabad. Għalhekk neħtieġu ċittadini onesti, u aktar minn hekk, irridu nkunu nies virtużi, biex nikkontrobattu n-narrattiva ta' immoralità, opportuniżmu u diżonestà li qed jivvelenaw it-tessut soċjali tagħna.

Dan il-video jista' jkun utli waqt il-preparazzjoni:

<https://aquinas101.thomisticinstitute.org/where-does-virtue-come-from>

AGĦMEL

Attività ta' Riflessjoni: *One Minute Paper* (4 minuti)

Agħti lill-parteciċipanti minuta eżatt biex iwieġbu kull waħda mill-mistoqsijiet li ġejjin. (Huwa ssuġġerit li tippreżenta mistoqsija waħda kull darba, b'arlogġ sabiex iż-żgħażaġh ikunu jafu kemm għadda ħin.)

- Ma' min identifika (mill-ewwel diskussjoni): 'il-persuna tajba,' 'il-persuna ħażina,' jew 'il-persuna tan-nofs'? Għaliex?
- X'inh i ħaġa waħda li tista' tbiddel sabiex tkun persuna aktar virtuż/a?

Heġġeġ liż-żgħażaġh biex jaħsbu f'dik il-“ħaġa waħda” li jistgħu jagħmlu fid-dawl tar-Randan: Jistgħu jagħmlu din il-bidla żgħira għall-ewwel ġimgħa tar-Randan? Jew forsi għal aktar żmien?

Talb (5 minuti)

Waqt it-talb tal-għeluq, aqra silta qasira mill-Evangeliu ta' Ras is-Randan.

Mt 6:1, 16-18

“Qisu li l-għemil tajjeb tagħkom ma tagħmluhx għal wiċċ in-nies biex tidhru quddiemhom, għax inkella ma jkollkomx ħlas mingħand Missierkom li hu fis-smewwiet. Meta ssumu, tqarsux wiċċkom, bħalma jagħmlu daww ta' wiċċ b'ieħor, għax dawn ikerrhu wiċċhom biex quddiem in-nies jidhru li huma sajmin. Tassew, ngħidilkom, li l-ħlas tagħhom ġa ħaduh. Iżda int,

meta tkun sajjem, idlek xagħrek u aħsel wiċċek, biex mhux quddiem in-nies tidher li tkun sajjem, imma quddiem Missierek li hu fil-moħbi; u Missierek, li jara dak li hu fil-moħbi, iroddlok hu.”

Għal-laqqgħa ta' wara

Staqsijiet lil ftit żgħażaġħ biex jirriċerkaw u jitgħallmu dwar l-istorja ta' Santu Wistin, billi jharsu b'mod partikolari lejn id-differenza bejn ħajtu qabel u wara l-konverżjoni tiegħu, Stedinhom jippreparaw preżentazzjoni biex jaqsmu ma' sħabhom il-laqqgħa li jmiss. (It-tema tal-laqqgħa li jmiss hija r-rażan).